

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

30.10.2012 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Капитал daily](#)

✓ Бизнес климатът се влошава през октомври

http://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2012/10/29/1935282_biznes_klimatut_se_vloshava_prez_oktomvri_obnova/

Икономическата среда се влошава през октомври. Това показва анкетата на Националния статистически институт (НСИ) за бизнес климата. Проучването на стопанската конюнктура обхваща строителство, индустрия, търговия на дребно и услуги и отразява вижданията на компаниите за настоящата икономическа среда и перспективите, както и за намеренията им да съкращават персонал или да наемат нов.

Конкретно за октомври общите оценки за бизнес климата са с 2.7 процентни пункта по-ниски, отколкото през септември. Тогава имаше застои и оценките бяха на същото равнище като през август. И въпреки че данните на НСИ показват влошаване на усещането за бизнес средата във всички икономически сектори, компаниите, до които се допита "Капитал Daily", не споделят този песимизъм.

Най-сериозният спад

Най-сериозно влошаване на бизнес средата има в индустриалния сектор, където оценките се понижават с 3.6 пункта само за месец.

"Настоящата производствена активност се оценява като намалена, а очакванията за следващите три месеца са по-умерени", посочват от НСИ. От юли до октомври пък натоварването на производствените мощности в индустриалния сектор спада с 1.8 процентни пункта и вече е 69.5%.

Мениджъри, анкетирани от "Капитал Daily", обаче посочват, че ако има проблеми в момента, те са със сезонен характер, а не отразяват ново реструктуриране за икономиките. Затова и представителите на две от големите експортно ориентирани индустриални компании коментираха, че не считат условията за бизнес по-лоши в сравнение с предходния месец.

Пред индустрията обаче се очертава един нов проблем - забавянето на растежа в азиатските икономики. Точно пазарите от арабския свят и Азия станаха основна алтернатива за българските производители като място, където да продават продукцията си. Според Десислава Николова, старши икономист в Институт за пазарна икономика, растежът в Китай също ще започне да се забавя и това може да засегне допълнително българския износ. "Занапред фирмите ще трябва да калкулират и риска продажбите им в Азия също да спадат", допълва тя.

Строителство

В строителния бранш оценките за бизнес средата се влошават с 2.9%. От НСИ посочват, че това се дължи на изменение в преобладаващите очаквания от подобрене на състоянието в бранша към запазване на сегашното положение.

"Производственият график е осигурен с договори за 4.7 месеца, като е регистрирано понижение от 0.8 месеца спрямо оценката през юли. Същевременно и очакванията за нови поръчки през следващите шест месеца са по-песимистични", съобщават от НСИ.

Търговията и услугите в застои

Подобно е и положението в търговията на дребно, където оценките се понижават с 1.8%, и в сектора на услугите, където понижението е 1.3 на сто. И в двата отрасли оценките за перспективите в следващите три до шест месеца са по-резервирани. Основните притеснения са свързани с несигурната среда, но търговците са прогнозирали известно покачване на цените, които ще предлагат за стоките си през следващите три месеца, а в сектора на услугите прогнозата е да останат без промяна.

По-голямата картина

Ако производството на българските компании остане потиснато и през четвъртото тримесечие, това ще означава, че 2012 ще е поредната година, при която брутният продукт ще расте с около един процент. През първите две тримесечия икономиката растеше с по 0.5% главно заради слабото търсене на българска индустриална продукция, но и заради потиснатото свиване на вътрешния пазар. Въпреки че правителството поддържа оптимистична прогноза за 1.2% през тази година, все повече икономисти смятат, че тя няма да се изпълни, защото това би означавало през третото и четвъртото тримесечие БВП трябва да расте с тройно по-бързи темпове.

Дори и това да стане, според повечето анализатори икономиката няма да се промени в качествено отношение, като безработицата остава на равнище около 12%. Повишаването на доходите пък ще е факт само за част от заетите българи и увеличаването на потреблението ще се дължи на по-високи цени, а не на по-голямо търсене.

Мнения

Иван Динев, директор за връзки с инвеститорите, "Алкомет" – Шумен:

Откриваме и нови мощности

Ние работим почти същите обеми като през последните години. Миналата година за деветмесечието бяхме произвели 40.3 хил. тона, а сега имаме 40 хил. тона продукция.

Откриваме и нови мощности за увеличаване на валцовото производство с 30%. Това се налага заради по-високото търсене за нашата продукция, защото досега увеличавахме производството с подобряване на дисциплината и рандемана, но всичко си има граници. През 2014 и 2015 г. ще увеличим и пресовото производство. Осмеляваме се да инвестираме, защото европейските пазари са положително настроени към нас.

Ние имаме друго притеснение – как ще се движи цената на нашата суровина. Когато тя поевтинява, ние също трябва да понижаваме цените си, а това намалява приходите ни. След период на понижение и застои в момента цените се доближават до нивото си от началото на годината. Затова и очакванията ни са в близкото бъдеще да запазим стабилни перспективи.

Антон Петров, "Стомана индъстри":

Не мога да кажа, че има влошаване

В никакъв случай не мога да кажа, че има влошаване на бизнеса. Може би резултатите на НСИ отразяват едно общо черногледство. Очертанията с хоризонт половин година до две години се виждат много по-ясно, отколкото преди две години. Европа върви напред и не виждам какво води до по-голяма несигурност. Има временни фактори, които обуславят малко по-сложното положение на пазара на цветни метали. Поръчките намаляват, но пазарната конюнктура е да има по-ниски цени и по-свито търсене всяка есен. Това се дължи и на сезонни фактори, и на това, че търговците, които се явяват посредници на производителите, изчистват складовите си наличности в края на всяка година. Така търсенето от производителите спада. Нека не забравяме, че през миналата година износет нарасна с близо една трета, а тази година продължава да се увеличава, това е много важен положителен сигнал. За да се извеждат нови прогнози и тенденции в индустрията, трябва да са събират наблюдения от поне шест месеца.

[Вестник Стандарт](#)

✓ Дават на съд данък "лихви"

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2012-10-30&article=429498>

Опозицията ще атакува данък "лихви" пред Конституционния съд. Все още точната формулировка не е изчистена, но при всички положения има основание за това, предвид действието на закона със задна дата, обясни за "Стандарт" соцдепутатката Мая Манолова. По думите ѝ, е противоконституционно налогът да засегне лихви, натрупани през минали години.

Няма противоречие с конституцията в случая, каза за "Стандарт" адвокатът Валери Борисов. В конституцията има само една разпоредба, която казва, че данъците се определят според доходите и имуществото, която формално не се нарушава, обясни той. Но според него лихвата в България компенсирала инфлацията, а не представлява доход. Това означава, че парите ви хем намаляват от инфлацията, хем облагат и лихвата. С други думи, не е справедливо, но е законно, каза Борисов.

Предлаганите промени за облагане на доходите от лихви не противоречат на конституцията, казаха и експерти от финансовото министерство. Но според други адвокати събирането на лихви и по стари депозити може да бъде атакувано в съда.

Облагането на доходите от лихви за минали периоди противоречи на конституцията, заяви за darikFinance.bg адвокат Янчо Трончев. Данъци се определят занапред и не могат да се въвеждат със задна дата. Според него е редно доходът от лихви, получен през следващата година по стари депозити, да се раздели на такъв до края на декември 2012 г. и на такъв от 1 януари 2013 г. Така ще се обложат само лихвите, натрупани след влизането в сила на новия данък.

Според адвокат Десислава Димитрова облагането на доходи от лихви за период преди влизане в сила на промените в закона е противоконституционно. Въпросът дали данъчните закони могат да засягат периоди, предхождащи тяхното влизане в сила, вече е разглеждан от Конституционния съд по дело номер 9 от 1996 г., припомни Димитрова. В мотивите си съдът излага становище, че съгласно конституционните принципи за правова държава данъчните норми следва да действат занапред от влизането на данъчния закон в сила насетне. Нормите, с които се въвеждат данъчни задължения, трябва да бъдат създадени преди времето, за което те се отнасят, тъй като гражданите трябва да знаят преди настъпването на финансовата година данъците, които ще плащат и размера им.

✓ Младите фирми под лупа за ДДС

<http://paper.standartnews.com/bg/article.php?d=2012-10-30&article=429499>

Данъчните в София следят под лупа фирмите и гражданите в първите месеци, след като се регистрират по ДДС. Контролът се извършва чрез постоянно наблюдение за период от 3 до 6 месеца, непосредствено след регистрирането им по ДДС, казаха от НАП София. През този период данъчните следят всяка стъпка на фирмите. Целта е да се види дали участват в схеми за източване на ДДС. Това се прави, тъй като в ДДС измамите най-често участват нови фирми без история и легален бизнес. За първите 6 месеца от старта на следрегистрационния контрол в столичната НАП са определени за наблюдение 1923 фирми и граждани. 515 от идентифицираните като рискови данъчни субекти вече са проверени. 87 от тях са deregистрирани по ДДС, а 58 ще бъдат ревизирани.

550 фирми от София не са се регистрирали по ДДС, въпреки че в годишните си декларации за 2011 г. са обявили оборот над 50 000 лв. След проверка на дружествата се пристъпва към служебната им регистрация. Съставени са им актове за нарушения, като глобите са до 5000 лв. Освен това на дружествата са възложени ревизии, които да установят дължимото ДДС с всички лихви.

✓ Дебатът за данък "лихва" е примитивен

<http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1610033>

Ако въвеждането на данък "лихва" се разглежда не като поредната ad hoc бюджетна хрумка на кабинета, а като социален експеримент, то изводите не звучат много добре за българското общество. Излиза, че българинът изобщо не е склонен да отдава първостепенно значение на ключови социални ценности като солидарността например. В това отношение аргументите "против" новия налог изглеждат доста примитивни. Като цяло от дебата покрай новия данък стана ясно едно - че хората у нас може да искат всичко от държавата, но не са склонни да отстъпят нищо, защото предпочитат принципа "моето си е мое, чуждото е общо".

Гняв

Но да започнем по ред. Гневът на хората срещу прибързаните и непоследователни ходове на кабинета по отношение на данъчната политика изглежда справедлив. Не е нормално важна стъпка като въвеждането на ново облагане да се прави накрак, без ясна аргументация и без изчерпателно изясняване на всички детайли по идеята. Безспорно кабинетът може да бъде обвиняван също, че за поредна година няма устрем за реформи и вместо да реже разходи, се чуди как да събере нови 120 - 130 млн. лв., които да изхарчи.

В същността си обаче облагането на лихвите е рационално решение на кабинета, защото представлява премахване на несправедлива данъчна привилегия.

Когато критикуват новото облагане обаче, протестиращите не издигат подобни принципни аргументи. Те са против налога просто защото никой не обича да плаща данъци и всеки обича привилегиите. Затова и дискусиата за данъка върху лихвите е далеч от рационалността, зрелостта и коректността към фактите. За сметка на това тя прелива от изобретателност при измислянето на всякакви кухи аргументи, които трябва да докажат какъв апокалипсис ще настъпи, ако доходът от лихви се обложи.

Кого ще удари данъкът

Първо пробиха размишленията, които разкриват как налогът щял да удари най-бедните и пенсионерите, защото от общо над 12 млн. депозита 9 милиона били до 1000 лв. Всъщност в данните на БНБ за 9-те милиона депозита до 1000 лв. влизат всички разплащателни сметки и сметки по банкови карти, по които се превеждат пенсии, заплати, детски надбавки и т.н. Това означава, че тази статистика е крайно неподходяща за изчисляване на броя и средния размер на истинските спестявания. Много по-рационално е да се предположи, че данък "лихва" всъщност ще натовари всички - и бедни, и богати, и средна класа, т.е. не е ориентиран към конкретна социална прослойка.

Депозити в чужбина?

Появиха се и солидни спекулации за това как вложителите щели да изтеглят парите си заради данъка и да се върнат към "бурканбанк" или пък да изнесат парите си в чужбина. А сметките показват друго. Данък "лихва" ще е 10%, т.е. ако сега доходността по едногодишен депозит с лихва 5% е 5%, то догодина тя ще е 4,5%. В същото време от януари 2011 г. до август 2012 г. по данни на БНБ средната лихва по депозитите на домакинствата в левове е паднала с цял пункт - от 5,8% на 4,8%. Въпреки това обаче за същия период влоговете в банките са се увеличили с рекордните 6,5 млрд. лв. до 34,5 млрд. лв. В чужбина, особено в ЕС пък, парите със сигурност няма да избягат, защото със или без данък лихвите у нас са по-високи от тези в 23 от държавите членки. Само в Унгария, Полша и Румъния средната лихва по депозитите е над българската, но разбира се, форинтът, златата и леята носят доста сериозен валутен риск.

Твърди се също, че българинът мигом щял да се насочи към други форми на спестяване и инвестиции. Трудно е обаче да се повярва как пасивният вложител заради данъка от 10% ще се ориентира изведнъж към борсови спекулации, търговия със злато, имоти или пък ще започне да си прави застраховка "Живот" или доброволна пенсионна осигуровка. Всичко това изисква първо базова финансова грамотност. Освен това всички алтернативи на влоговете не са гарантирани от държавата и могат да доведат до загуба на пари. Част от взаимните фондове само от началото на годината са загубили 30-40% от стойността на книгата си. Да не говорим, че доходността на частните фондове за трета пенсия за последните две години е 4,22%, т.е. по-ниска от тази на банковите влогове - към 5,50%.

Елементарните хитрости като това, че банките щели да вдигнат лихвите по разплащателните сметки, които няма да се облагат, е малко вероятно да постигнат някакъв успех. Една от най-големите банки у нас дава "солидните" 0,03% на година върху стандартна разплащателна сметка. Интересно е как тя може да скочи на около 5%, с колкото се олихвяват депозитите.

Защо лихвите са необлагаеми

Най-важното е, че никой не дава принципен аргумент защо лихвите по депозитите трябва да останат необлагаеми за разлика например от минималната работна заплата, за която се дължи данък. В крайна сметка това е доход, при това пасивен. И е нормално при нисък данък в размер на 10% той да се облага и да отпадне от данъчните привилегии. Още повече че целта на средствата, които би трябвало да влязат в бюджета от мярката - към 130 млн. лв., ще отидат за обещания ръст на пенсиите.

Инфлация

Правят се и куп спекулации с инфлацията. Според някои експерти лихвата трябва да остане необлагаема, защото тя е застраховка срещу инфлация и цели да защити спестяванията срещу загуба на стойност. Инфлацията обаче е величина, която се отразява на абсолютно всеки доход - от заплата, от наем и т.н., и със или без данъчно облагане тя води до обедняване.

Солидарност

Един зрял и рационален дебат в едно солидарно общество би се съсредоточил около това как най-целесъобразно да се изхарчат въпросните 120 - 130 млн. лв., за да има от тях някакъв смислен ефект, а не защо трябва да се запази една или друга данъчна преференция. Очевидно обаче българинът предпочита парите му да останат у него самия, а не да плаща увеличените пенсии на възрастните. Това означава, че мнозинството граждани у нас или са твърде либерални в икономическите си разбирания, или, което е по-вероятно - просто не желаят да живеят в солидарно общество.

[Вестник Сега](#)

✓ **Никой не се наема да прогнозира приходите от данъка върху лихвите**

<http://www.segabg.com/article.php?id=621895>

След поредицата от обрати около новия данък върху лихвите нито банките, нито финансовото министерство се наемат да коментират какви в крайна сметка ще са очакваните приходи от него. Не е ясно дали изключването на част от влоговете от облагането ще доведе до намаляване на приходите и с колко. Допълнителна неяснота създава и намерението на банките да отговорят на данъка с предлагане на алтернативни продукти, така че дължимият налог да бъде намален максимално или напълно избягнат.

Както "Сега" писа, финансовото министерство първоначално обяви, че от новия налог върху лихвите по депозити и влогове се очакват около 120 млн. лв. Детайлни разчети не бяха представени. Шефката на бюджетната комисия Менда Стоянова обясни, че въпросните 120 млн. лв. са заложили в бюджета и ако данъкът отпадне, и приходната, и разходната му част ще трябва да се преработват. След гласуването на данъчните промени в парламента обаче се разбра, че около данъка има и много технически проблеми. Така управляващите в крайна сметка решиха, че безсрочните влогове и част от разплащателните сметки, които се третират от банките като влогови, няма да се облагат.

От финансовото министерство вчера не отговориха на въпрос на "Сега" как тези промени ще засегнат сметките за очакваните приходи от данъка. До редакционното приключване на броя не бе открита за коментар и Менда Стоянова. Статистиката на БНБ показва, че безсрочните влогове (депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца) към края на септември възлизат на 5.757 млрд. лв. При 3% лихва изключването им би се равнявало на около 17 млн. лв. намаление на приходите. Не е ясно каква част от разплащателните сметки се третират като влогови и какви суми има натрупани по тях. Наред с това отделни кръгове в ГЕРБ настояват да се изключат по някакъв начин и лихвите по стари депозити, генерирани в рамките на 2012 г., независимо че падежите по тях ще са през 2013.

Прогнози не се наемат да правят и от банковия сектор. "Докато не се видят окончателните текстове, които ще бъдат предложени, всякакви коментари са на сляпо", заявиха пред "Сега" банковите експерти, пожелали анонимност. От асоциацията на банките официално предупредиха, че въвеждането на данъка ще доведе до предлагането на нови продукти, с които част от данъка да бъде спестен или напълно избягнат. Според банкери един от начините за избягване на налога е евентуален отказ от държавната гаранция по влоговете. Подобно решение обаче изисква доверие.

[Вестник Новинар](#)

✓ **550 фирми „забравили“ да се регистрират по ДДС**

http://novinar.bg/news/550-firmi-zabravili-da-se-registrirat-po-dds_NDA4NjsxMTE=.html

550 фирми са забравили да се регистрират по ДДС. Това съобщават от столичната НАП на базата на годишните декларации на 1800 дружества, обслужвани от приходната агенция в София. Тези 550 компании са посочили оборот за предходната 2011 година от над 50 000 лева.

На 93 вече са съставени актове за нарушения. Глобата в такива случаи е от 500 до 5000 лева. Сумата варира в зависимост от срока на закъснение. Дружествата са и в ревизия, като целта е да се провери размерът на дължимия ДДС, плюс лихвите.

От НАП отчитат още, че от началото на годината до края на септември са наложени санкции на 199 фирми, които също са „пропуснали“ регистрацията по ДДС. За 2011 година броят им е 251.